

Трибуна Аспранта

УДК 343.12
DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-388-394

Владислав БАБЕНКО[©]

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ГЕНЕЗА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТОРОНОЮ ОБВИНУВАННЯ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ НА ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У науковій статті досліджено генезу кримінального процесуального законодавства щодо реалізації стороною обвинувачення своїх повноважень на досудовому провадженні в умовах воєнного стану. Виокремлено ключові особливості норм, які стали новими для кримінального процесуального законодавства воєнного стану та частково розглянуто їх механізми. У хронологічній послідовності аналізовано закони, якими було внесено зміни до кодифікованого процесуального закону в умовах воєнного стану.

Ключові слова: сторона обвинувачення, реалізація повноважень, воєнний стан, досудове провадження, генеза законодавства.

Постановка проблеми. Розгортання повномасштабної війни на території України детермінувало оновлення та доповнення багатьох галузей законодавства, зокрема кримінального процесу в частині повноважень сторони обвинувачення. Здійснення збройної агресії російської федерації стало каталізатором зміни багатьох тривіальних норм, адже надзвичайний правовий режим передбачає орієнтованість існуючих правових норм на дотримання та забезпечення реалізації основоположних прав особи. У чинному Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) та низці інших підзаконних нормативно-правових актах передбачено широкий спектр повноважень сторони обвинувачення, однак вони трансформувалися після 24 лютого 2022 року під впливом агресивної війни.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. До питань ведення кримінального провадження в умовах воєнного стану у своїх дослідженнях зверталися Ю. Белоусов, М. Бондаренко, Д. Губницький, П. Демчук, О. Кравчук, В. Михайленко, А. Орлеан, Г. Тетерятник. Низку питань стосовно кримінального провадження розглянуто у коментарі до Розділу IX-1 КПК України І. Глювюк, Г. Тетерятник, В. Рогальською, В. Завтуром [1].

Метою статті є висвітлення генези кримінального процесуального законодавства щодо реалізації стороною обвинувачення своїх повноважень на досудовому провадженні в умовах воєнного стану.

Вклад основного матеріалу. В Україні введено воєнний стан Указом Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який затверджено відповідним Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 2102-IX від 24.02.2022, який став підставою для реформування багатьох чинних актів законодавства [2-3]. Власне Указ Президента України, яким в Україні введено воєнний стан, передбачає тимчасове обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, передбачених ст. 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України, а також введення

тимчасових обмежень прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, необхідних для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, передбачених ч. 1 ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [4; 5]. Ще одним ключовим Законом України воєнного стану є Закон «Про правовий режим воєнного стану», відповідно до якого «воєнний стан – це особливий правовий режим... обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [5]. Тож треба звернути увагу на те, що обмеження прав і свобод людини і громадянина певною мірою може впливати на зміну повноважень осіб, до компетенції яких належить здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, що відображено у відповідних законах про внесення змін до чинного КПК України.

По-справжньому новаторськими стали ст. 615-616 КПК України, які передбачають не тільки розширення існуючих повноважень сторони обвинувачення, але й доповнення їх новими, більш ефективними в умовах воєнного стану. Перед тим, як піддавати аналізу зазначені вище норми, треба розкрити генезу оновлення кримінального процесуального законодавства в умовах воєнного стану після 24 лютого 2022 року. Для цього ми намагалися брати до уваги ті закони, які передбачають внесення змін саме до механізму реалізації повноважень стороною обвинувачення на досудовому провадженні.

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану» № 2111-IX від 03.03.2022 року передбачено викладення ст. 615 КПК України в оновленій редакції. У ст. 615 КПК України переглянуто повноваження сторони обвинувачення в умовах воєнного стану, особливо це стосується початку досудового розслідування та подальшої його організації. Серед оновлених повноважень сторони обвинувачення відповідно до ст. 615 КПК України ми можемо виокремити такі:

– слідчому дана змога самостійно ухвалювати рішення про початок досудового розслідування шляхом винесення відповідної постанови у випадку відсутності технічної можливості доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР);

– законодавцем також передбачений перехід повноважень в умовах воєнного стану від слідчого судді до керівника відповідного органу прокуратури у випадку, якщо повноваження слідчого судді не можуть бути реалізовані. Реалізація повноважень слідчого судді керівником певного органу прокуратури здійснюється з урахуванням вимог глави 37 КПК України за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором. Перехід повноважень в умовах воєнного стану є вимушеною мірою з огляду на виникнення ситуацій об'єктивної неможливості вчинення тих чи інших процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень [6].

У чинному КПК України передбачені випадки організації досудового розслідування в умовах воєнного стану, на що орієнтований навіть відповідний розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації та/або інших держав проти України». Назва цього розділу також зазнавала декількох видозмін до 24 лютого 2022 року, зважаючи на розгортання гібридної війни, яка велася на території України з 2014 року, однак після 24 лютого 2022 року вона закріпила пряму вказівку на державу-агресора – російську федерацію [7].

На нашу думку, важливо висвітлити норму, якою було доповнено названий розділ КПК України. Стаття 616, яку було розроблено в умовах воєнного стану і яка знайшла своє відображення у положеннях розділу організації досудового розслідування в умовах воєнного стану, внесла деяку різноформатність у повноваження сторони обвинувачення та механізм їх реалізації. По-перше, передбачено можливість скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або зміну запобіжного заходу з інших підстав. Треба зауважити, що скасування запобіжного заходу для проходження військової служби або його зміну з інших підстав можна розглядати як альтернативні варіанти для підозрюваного, обвинуваченого, адже відповідно до диспозиції цієї норми з відповідним клопотанням може звернутися виключно підозрюваний, обвинувачений. По-друге, варто акцентувати на доповненні повноважень сторони обвинувачення, зокрема прокурора. Серед нових повноважень прокурора можна

зазначити розгляд ним клопотання підозрюваного, обвинуваченого про скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період та подальше звернення за результатами такого розгляду до слідчого судді, суду, який розглядає кримінальне провадження, з клопотанням про скасування підозрюваному, обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період. Таким чином, прокурор, аналізуючи дані, викладені у клопотанні, ухвалює рішення про подальше звернення із відповідним клопотанням до суду. Фактично він оцінює достатність викладених у клопотанні даних для того, щоб до підозрюваного, обвинуваченого було застосовано положення ст. 616 КПК України. Однак на цьому функція прокурора у виконанні положень ст. 616 КПК України не завершується. Законодавець покладає на нього контроль за виконанням ухвали слідчого судді або суду про скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період. Контроль прокурора полягає у виконанні певних активних дій, адже у разі нез'явлення підозрюваного, обвинуваченого, стосовно якого винесена відповідна ухвала суду, до визначеного територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації прокурор зобов'язаний подати клопотання до суду про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою [7; 8].

При цьому доречним буде наголосити, що законодавець в межах висвітлення повноважень прокурора у ст. 616 КПК України не фокусується виключно на запобіжному заході у вигляді тримання під вартою, а зазначає, що підозрюваний, обвинувачений, до якого застосовано будь-який інший запобіжний захід (особисте зобов'язання, особиста порука, домашній арешт тощо) може звернутися до прокурора з клопотанням про скасування цього запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період. Таким чином, законодавець єдиною нормою значно розширив повноваження прокурора, надавши йому нестандартні для українського кримінального процесуального законодавства повноваження в умовах воєнного стану. Доповнення новою ст. 616 КПК України викладено в тексті Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав» № 2125-IX від 15.03.2022 р. [8].

Поступово в умовах воєнного стану зазнали розвитку інші повноваження сторони обвинувачення, які стосуються, зокрема, дотримання строків у кримінальному провадженні, що є важливим аспектом у межах дотримання прав і свобод особи. Тож відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та «протидії кібератакам» № 2137-IX від 15.03.2022 р. статтю 615 КПК України, на реформування якої ми звертали увагу вище, доповнено іншими строками та порядками [9]. Законодавець пропонує збільшити строк письмового повідомлення про підозру затриманій особі, адже в умовах ведення бойових дій 24 години іноді буває недостатньо. З метою запобігання порушення темпоральних вимог кримінального процесуального законодавства строк письмового повідомлення про підозру затриманій особі продовжено до 72 годин з моменту затримання. Невручення письмового повідомлення про підозру затриманій особі автоматично детермінує негайне звільнення такої особи. Варто підкреслити, що введення воєнного стану на території України вимушено підвищило рівень обмеження основоположних прав людини і громадянина, зокрема права на свободу та особисту недоторканність, шляхом подовження ключових строків в обмеженні свободи пересування затриманої особи. Однак Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудового розслідування в умовах воєнного стану» № 2462-IX від 27.07.2022 р. знову внесено зміни до положення про строки письмового повідомлення про підозру в умовах воєнного стану, який від 27 липня 2022 року продовжено до 48 годин [10]. Відповідно до ч. 7 ст. 615 КПК України «у разі наявності об'єктивних обставин, що унеможливають вручення затриманій особі письмового повідомлення про підозру у строки, встановлені ст. 278 цього Кодексу, якщо такі процесуальні дії здійснюються в умовах воєнного стану, строк для вручення письмового повідомлення про підозру затриманій особі може бути продовжено до сорока восьми годин» [7].

Врегулювання строку письмового повідомлення про підозру затриманій особі в умовах воєнного стану зумовлюється певною мірою впливом європейського законодавства, із яким тісно корелює законодавство України. Міжнародні стандарти визначають необхідність дотримання прав і свобод людини і громадянина та їх мінімальне обмеження навіть в умовах воєнного стану.

Також законодавцем вжито заходів для захисту принципу невідворотності кримінальної відповідальності, адже як зазначено у ч. 8 ст. 615 КПК України: «У кримінальних провадженнях, в яких жодній особі не було повідомлено про підозру на дату введення воєнного стану, строк від зазначеної дати до дати припинення чи скасування воєнного стану не зараховується до загальних строків, передбачених ст. 219 [КПК України]» [7].

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» № 2201-IX від 14.04.2022 р. ст. 615 треба розглядати як базову для організації здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану, адже вона є відсильною нормою і встановлює загальні положення досудового розслідування, які діють саме в умовах воєнного стану. При цьому ця норма стосується організації діяльності саме сторони обвинувачення, зокрема зміни або переходу окремих повноважень керівника органу досудового розслідування, прокурора тощо [11].

Тема обраного дослідження дозволяє цікавитися нормативно-правовими актами, які передбачають врегулювання процедур обміну осіб як військовополонених. Законом України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання процедури обміну осіб як військовополонених» № 2472-IX, яким розширено повноваження сторони обвинувачення на досудовому провадженні в умовах воєнного стану [12]. Розгортання повномасштабної війни на території України поповнило термінологічний словник кримінального процесу поняттям «військовополонений». Відповідно до Порядку тримання військовополонених, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2022 р. № 413 «військовополонені – особи, які мають право на цей статус відповідно до ст. 4 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. (далі – Женевська конвенція) та ст. 44 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р» [13]. Врегулювання процедур обміну військовополоненими передбачає реалізацію повноважень сторони обвинувачення, зокрема прокурора, адже в межах здійснення обміну військовополоненими відповідно розглядається питання про скасування запобіжного заходу. Це викликало необхідність моделювання певних процедур. Тож до повноважень прокурора цим Законом України віднесено право звернутися в порядку, передбаченому ст. 184, 132 КПК України, до слідчого судді, суду з клопотанням про скасування запобіжного заходу у зв'язку з ухваленням уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного, обвинуваченого для обміну як військовополоненого [12]. Подібна процедура уже розглядалася нами вище в рамках аналізу новели кримінального процесуального законодавства – статті 616 КПК України, яка також передбачає повноваження прокурора звернутися із клопотанням про скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно підозрюваного, обвинуваченого для проходження ним військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Введення воєнного стану значно вплинуло на перегляд повноважень сторони обвинувачення, а також здійснення окремих процедур. Особливо в рамках кримінального провадження над військовополоненими. Відповідно до положень Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо обрання запобіжного заходу до військовослужбовців, які вчинили військові злочини під час дії воєнного стану» № 2531-IX від 16.08.2022 р. до осіб-військовослужбовців, які підозрюються або обвинувачуються у низці військових злочинів, перелік яких міститься у відповідному розділі Кримінального кодексу України, застосовуються виключно запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Отже, слідчий, прокурор не підбирають запобіжний захід за наявними ризиками, а обґрунтовують тримання під вартою єдиною нормою, яка міститься в КПК України, що спрощує вибір запобіжного заходу [14].

Із вищевикладеного треба вивести таку закономірність: нововведені норми або

змінені положення довоєнного стану після введення воєнного стану неодноразово змінювалися, про що свідчить збудована нами генеза кримінального процесуального законодавства в умовах воєнного стану. Чимало оновлених норм стосуються саме сторони обвинувачення та реалізації нею своїх повноважень. Законодавець у межах трансформації норм КПК України вказує на делегування низки повноважень слідчого судді керівнику органу прокуратури, однак за умови збереження механізмів судового контролю, адже з метою дотримання принципу законності та появи першої можливості прокурор зобов'язаний повідомити прокурора вищого рівня та суд про прийняті рішення, надавши копії відповідних документів не пізніше 10 днів з дня повідомлення [15]. Тобто поява об'єктивної можливості повідомити про ухвалені рішення та вчинені дії зобов'язує відповідну службову особу повідомити про них органи судового контролю, чим законодавець зберігає дієвість функції судового контролю. Також спеціальні процедури в ситуації делегування повноважень стосуються особливого режиму строків досудового розслідування; внесення відомостей до ЄРДР та фіксування кримінального провадження; повідомлення про підозру; особливостей обрання та продовження строків тримання під вартою тощо, що також вплинуло на процеси реалізації повноважень стороною обвинувачення на досудовому провадженні в умовах воєнного стану [16, с. 1126]. Якщо концептуально розглядати цю тематику, то треба зазначити, що суттєвих змін зазнав розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану», однак завдяки бланкетному способу викладення норм цього розділу, чимало процедур також зазнали змін з огляду на введення воєнного стану. Ці зміни триватимуть до його завершення, якщо певні необхідні нововведення до КПК України не будуть ухвалені раніше [7].

Під час написання наукової статті ми виокремили «делеговані» повноваження, якщо слідчий суддя через об'єктивні фактори не може їх реалізувати: привід, тимчасовий доступ до речей і документів, арешт майна, дозвіл на затримання з метою приводу, розгляді клопотання про проведення обшуку (передбачено обидва випадки: ч. 3 ст. 233 та ст. 234 КПК України), отримання зразків для експертизи, проведення негласних слідчих (розшукових) дій, продовження строку досудового розслідування, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою до 30 діб стосовно підозрюваних, обвинувачених, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні визначеного переліку кримінальних правопорушень тощо [16, с. 1126].

Висновки. Введення в Україні воєнного стану у зв'язку з повномасштабною війною спричинило чимало змін у межах кримінального процесуального законодавства. Суттєвих змін зазнав розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану», однак завдяки бланкетному способу викладення норм цього розділу, чимало процедур також зазнали змін з огляду на введення воєнного стану. Ці зміни триватимуть до його завершення, якщо певні необхідні нововведення до КПК України не будуть ухвалені раніше. По-справжньому новаторськими стали ст. 615-616 КПК України, які передбачають не тільки розширення наявних повноважень сторони обвинувачення, але й доповнення їх новими, більш ефективними в умовах воєнного стану. У ст. 615 КПК України переглянуто повноваження сторони обвинувачення в умовах воєнного стану, особливо це стосується початку досудового розслідування та подальшої його організації. Стаття 616, яку було розроблено в умовах воєнного стану і яка знайшла своє відображення у положеннях розділу організації досудового розслідування в умовах воєнного стану, внесла деяку різноформатність у повноваження сторони обвинувачення та механізм їх реалізації. По-перше, передбачено можливість скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або зміну запобіжного заходу з інших підстав. По-друге, варто акцентувати на доповненні повноважень сторони обвинувачення, зокрема прокурора.

Список використаних джерел

1. Гловюк І., Тетерятник Г., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації та/або інших держав проти України: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Львів-Одеса, 2022. 31 с. URL : <https://www.academia.edu/75087747/>.
2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022

№ 64/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

3. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» : Закон України від 24.02.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.

4. Конституція України : Закон України в редакції від 01.01.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України в редакції від 29.09.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 30.12.2022).

6. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану : Закон України від 03.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5>.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України в редакції від 01.12.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

8. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав : Закон України від 15.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2125-20#n2>.

9. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам : Закон України від 15.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#n5>.

10. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудового розслідування в умовах воєнного стану : Закон України від 27.07.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2462-20#n58>.

11. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14.04.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n2>.

12. Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання процедури обміну осіб як військовополонених : Закон України від 28.07.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2472-20#n11>.

13. Порядок тримання військовополонених : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-%D0%BF#n23>.

14. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо обрання запобіжного заходу до військовослужбовців, які вчинили військові злочини під час дії воєнного стану : Закон України від 16.08.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2531-20#Text>.

15. Чуприна З. Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану. *LIGA ZAKON*: офіційний вебсайт. URL : https://jurliga.ligazakon.net/analytics/212017_osoblivost-kriminalnoho-protsesu-v-umovakh-vonnogo-stanu.

16. Гловюк І. В., Завтур В. А. Тенденції змін кримінальної юстиції в умовах війни та права людини. URL : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-139C.1123-1129>.

Надійшла до редакції 19.01.2023

References

1. Hloviuk I., Teteriatnyk H., Rohalska V., Zavtur V. (2022) Osoblyvyi rezhym dosudovoho rozsliduvannia, sudovoho rozghliadu v umovakh voiennoho, nadzvychainoho stanu abo u raioni provedennia antyterrorystychnoi operatsii chy zakhodiv iz zabezpechennia natsionalnoi bezpeky i oborony, vidsichi i strymuvannia zbroinoi ahresii rosiiskoi federatsii ta/abo inshykh derzhav proty Ukrainy: nauково-praktychnyi komentar Rozdil IX-1 Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy [Special regime of pre-trial investigation, trial in conditions of war, state of emergency or in the area of anti-terrorist operation or measures to ensure national security and defense, repel and deter armed aggression of the Russian Federation and/or other states against Ukraine]. Lviv-Odesa, 31 z. URL : <https://www.academia.edu/75087747/>. [in Ukr.].

2. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini [On the introduction of martial law in Ukraine] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 64/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>. [in Ukr.].

3. Pro zatverdzhennia Ukazu Prezydenta Ukrainy «Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini» [On the approval of the Decree of the President of Ukraine «On the introduction of martial law in Ukraine»] : Zakon Ukrainy vid 24.02.2022 r. № 2102-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>. [in Ukr.].

4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 01.01.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukr.].

5. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 29.09.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. [in Ukr.].

6. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy ta Zakonu Ukrainy «Pro попереднє ув'язнення» shchodo dodatkovoho rehuliuвання zabezpechennia diialnosti

pravookhoronnykh orhaniv v umovakh voiennoho stanu [On Amendments to the Criminal Procedural Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Pretrial Detention» regarding additional regulation of law enforcement activities under martial law] : Zakon Ukrainy vid 03.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5>. [in Ukr.].

7. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 01.12.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>. [in Ukr.].

8. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo poriadku skasuvannia zapobizhnoho zakhodu dlia prokhodzhennia viiskovoï sluzhby za pryzvom pid chas mobilizatsii, na osoblyvyi period abo yoho zminy z inshykh pidstav [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the procedure for the cancellation of a preventive measure for military service under conscription during mobilization, for a special period or its change for other reasons] : Zakon Ukrainy vid 15.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2125-20#n2>. [in Ukr.].

9. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy ta Zakonu Ukrainy «Pro elektronni komunikatsii» shchodo pidvyshchennia efektyvnosti dosudovoho rozsliduvannia «za hariachymy slidamy» ta protydii kiberatakam [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Electronic Communications» regarding increasing the effectiveness of pre-trial investigation «on hot tracks» and countering cyberattacks] : Zakon Ukrainy vid 15.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#n5>. [in Ukr.].

10. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia okremykh polozhen dosudovoho rozsliduvannia v umovakh voiennoho stanu [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of certain provisions of pre-trial investigation under martial law] : Zakon Ukrainy vid 27.07.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2462-20#n58>. [in Ukr.].

11. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of the procedure for carrying out criminal proceedings under martial law] : Zakon Ukrainy vid 14.04.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n2>. [in Ukr.].

12. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho, Kryminalnoho protsesualnoho kodeksiv Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia protsedury obminu osib yak viiskovopolonenykh [On amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the regulation of the procedure for the exchange of persons as prisoners of war] : Zakon Ukrainy vid 28.07.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2472-20#n11>. [in Ukr.].

13. Poriadok trymannia viiskovopolonenykh [The procedure for keeping prisoners of war] : zatv. Postanovoïu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.04.2022 № 413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-%D0%BF#n23>. [in Ukr.].

14. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo obrannia zapobizhnoho zakhodu do viiskovosluzhbovtiv, yaki vchynyly viiskovi zlochyiny pid chas dii voiennoho stanu [On amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the selection of a preventive measure for servicemen who committed war crimes during martial law] : Zakon Ukrainy vid 16.08.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2531-20#Text>. [in Ukr.].

15. Chupryna, Z. Osoblyvosti kryminalnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of the criminal procedure under martial law]. LIGA ZAKON: oftsiinyi vebсайт. URL : https://jurliga.ligazakon.net/analytics/212017_osoblivost-krimlnalnoho-protsesu-v-umovakh-vonnogo-stanu. [in Ukr.].

16. Hloviuk, I. V., Zavtur, V. A. Tendentsii zmin kryminalnoi yustytzii v umovakh viiny ta prava liudyny [Trends of changes in criminal justice in the conditions of war and human rights], pp. 1123–1129. URL : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-139S> [in Ukr.].

ABSTRACT

Vladyslav Babenko. Genesis of criminal procedural legislation regarding the exercise of their authorities by the prosecuting party at the pre-trial proceedings under martial law. The scientific article examines the genesis of criminal procedural legislation regarding the prosecution's exercise of its powers in pre-trial proceedings under martial law. The key features of the norms that have become new for the criminal procedural legislation of martial law are highlighted and their mechanisms are partially considered. In chronological order, the author analyzes the laws that amended the codified procedural law under martial law.

The unfolding of a full-scale war on the territory of Ukraine determined the renewal and addition of many branches of legislation, in particular, the criminal process in terms of the powers of the prosecution. The armed aggression of the Russian Federation became a catalyst for the change of many trivial norms, because the emergency legal regime provides for the orientation of the existing legal norms to the observance and ensuring the realization of the fundamental rights of the individual.

The purpose of the article is to highlight the genesis of criminal procedural legislation regarding the prosecution's exercise of its powers in pre-trial proceedings under martial law.

Keywords: prosecution, implementation of powers, martial law, pre-trial proceedings, genesis of legislation.